

Abstract

The regio of Carpathian-basin and its surroundings had been having peculiar and continuous cultures and civilisation since very long time ago. Hier we have common past and common sense in the middle age. Recently it comes to surface many problems hier and in Europe with the constitution also. But this process raises more of the questions and problems than it solves. First of all we need the calming down reconciliation with each other in this region and to go back to the common history or common consent explanation, interpretation of that. The perception of the today's common interest heals up the wounds of 20th century. The public law settlement and constitution may give definit peace treaty after taking military possession and great power influence in Middle Europe. Meanwhile however in the centre of these the Hungarian Historical Constitution stands as for a long time suitable to government the many peoples of this territory. As for us even if it is not in force, it may be able to not only for us, but also to serve as a model throughout Europe. This research report provides this concrete additives.

1. Bevezetés

A Kárpát-medencei nagyrégió a Kárpátokon belüli egész területet jelenti, de az itteni műveltség messzire kiterjedése és azonossága miatt a Kárpátokon átnyúlva, annak környezetét szintén magában foglalja. Így e műveltségi, valamint néparadat miatt nagyrégióink működési területébe bele kell vennünk a tágabb értelemben vett Pannónián (a Történelmi Magyarország vagy Magyar Királyság, ill. a Szent Korona országain) kívül minden, e Nagy-Pannóniát vagy Nagy-Magyarországot környező ország (Olaszország, Németország, Lengyelország és a Balkán területén lévő államok) bizonyos területét. A továbbiakban a 'Kárpát-medencei' vagy a 'pannon' jelzővel és a 'Kárpát-térség' és 'Pannon-térség' kifejezéssel mindig erre utalunk.

A mostanában ismét igen időszerűvé tett és lezárulni látszó alkotmányozási folyamat sokkal több kérdést vet fel nálunk és Európában, mint amennyit megoldani látszik, legalábbis a főbb összefüggéseket tekintve. Mindközben két kérdéskör ágaskodik erősen szemünk előtt nálunk. Egyik az elszámoltatás vágyát messzemenően kielégítené, ha valahogy sor kerülhetne rá: ez az ország egymást követő három katonai megszállásának (1944, 1945, 1956) megszűnte után alkotmányosan kötelező közjogi rendezés égető szükségessége. Az 1920-as rendezés erre kiváló mintául szolgálhat, hiszen az már a mai regionális keretek között (azaz Csonka-Magyarországon) történt. Másik az Altöttingi országgyűléshez való viszonyunk tisztázása, annak tudományos megalapozása, ami egyúttal kiváló alap lehet a Kárpát-medencei nagyrégió politikai jellegű viszonyainak, összefüggéseinek s reményt keltő fejleményeinek feltárására, kezdeményezésére.¹

Hiszen a történelmi közös múlt feltárása – mint közös alapot – ragadhatja meg a Kárpát-medence 1920 előtti történelmi alkotmányát, amelyre minden utódállam egyaránt építheti mai differenciált európai integrációs² törvényi alapvetését is. És ez az építkezés a tudományos kutatásban, a történettudomány által feltárt múltra, régmúltra is érvényesíthető, mint alapra, azaz akár a kutatás során, akár az elért eredmények közkinccsé tételében, oktatásában is együttműködhetnének végre. Mert a múltunk nagyrészt közös, és még a nem teljesen közösben is együtt sírtunk, együtt neveltünk. Sokkal több eredményt tudnánk felmutatni a kutatásban, több forrás jutna a régészeti feltárásokra, és sokkal nagyobb teret, nyilvánosságot kaphatna akár az itteni európai ősmúlt, akár a középkori-újkori fejlemények. Előbbit nem is nagyon lehet a mai országokra szétszabdaltan kutatni, ahogy ezzel az ügyet megerősokolva ma próbálkoznak, mert már a régészeti műveltségek mindegyre átnyúltak a mai határokon, és a középkort igenis meghatározta a Magyar Királyság színvonala, körülményei, azaz a többnyire igen eredményes politikai vezetése, míg az 1920 előtti, újkori közelmúltat pedig szinte mindenütt alapvetően befolyásolta a Magyar-Osztrák Monarchia fejlesztési folyamata. Elég csak a mai országunkat környező fővárosokra, régi magyar városokra egy pillantást vetni.

Az intézményesült európai szövetségben ez a kutatási és alkotmányozási Kárpát- vagy Pannon-térségi – tudományos – egyesülés további közös intézményeket is életre hívhat, egyes országok jogi keretében önállóan működhet, miközben a várhatóan megnövekedett kutatási eredmények elérése tekintetében a függetlenség elve, a minden befolyástól mentesség, az ősi emberi józanész, az emberiség közös érdeke, a tudomány és az egyetemes erkölcs érvényesül. Az alkotmányozáson túl, annak alapján az együttműködés általános célja a Kárpát-medencei vagy pannon műveltség jellegének és történetének interdiszciplináris (néprajzi, régészeti, embertani stb.) kutatása az őskortól napjainkig, ideértve a művészeti, tudományos és gazdasági kérdéseket is. Mindez nemcsak azért sürgető, mert mi itteni népek feleslegesen torzsalkodunk itt egymás hegyén-hátán,

összefonódva minden vonatkozásban, ellenfeleink kárörömére és óriási gazdasági hasznára, hanem hogy visszaadjuk e térség, e nagyrégió becsületét, közkinccsé tegyük kiemelkedő és nélkülözhetetlen szerepét, amit az európai civilizációban és ezáltal az egész világon betöltött.

Miközben ma inkább még az jellemző erre az európai léptékben hatalmas övezetre, hogy a kultúra ápolása kényszerűen háttérbe szorul, a hibás modernségi folyamatok érvényesülnek továbbra is, háborúk, szélsőséges mozgalmak öröksége nehezen számolódik fel, a történelmi gyökerek ismerete elhalványodott – főként a térséget sújtó világhatalmi törekvések miatt, a tudományos kutatás lecsökkent a térségbeli gazdasági hanyatlás következtében, a kulturaközi értékek viszonylag alacsony jelentőségűek, így kevésbé érvényesül a kulturaközi műveltségű emberek könnyebb azonosulása a helyi szintű és az emberiség előtt álló feladatokkal.

3. Politikai alapok

Amikor manapság közép-európai tudomány és kultúra transferről, vagy divatos szóval transznacionalizmusról mint kívánatos megoldásról töprengünk, legelőször azt a kérdést kell megválaszolnunk, hogy miért nem érvényesül még ma sem a közép-európai megbékélés? Mi kellene hozzá, mi akadályozza ezt 23 évvel az 1989-es nagy európai, valamint világfordulat után, azaz a hidegháború felszámolását követően, és 67 évvel az utolsó forró világháború végetérte után. Érdekes ezért tekintettel lennünk arra, hogy e vonatkozásban mi közép-európaiak mit és miért vettünk át a XIX–XX. században a nyugat-európai és amerikai mintákból, és mit kényszerültünk elhagyni a magunk sajátosságaihoz. Valamint hogy ki szelektált itt a demokratikus intézményrendszer eszközei között, s miért csak egyfajta áldemokrácia valósulhatott meg, s az pedig mi célból és milyen következményekkel történt?

Miért fogadta el, ill. nem akadályozta meg számunkra Nyugat-Európa és Amerika se a demokratikus jogoknak a háttérbe szorítását, lábbal tiprását az elmúlt században, amikor erre nekik minden eszközük és lehetőségük megvolt a háromszor is győzedelmes helyzetükben. Milyen kulturális összefüggések, mily emberi kapcsolódások akadályozták, vagy enyhítették, ha tudták, ezen a tájon a diktatórikus intézkedéseket, az általuk okozott szenvedéseket, ill. tompították, vették el azok életét? S mikre alapozhatunk, milyen reménysegeket támaszthatunk, hogy felgyorsuljon a rég várt folyamat, megerősödjön a törekvés, megnyilvánuljon a szándék, minek eredményeképpen beköszönhet az üdvös állapot, a valódi, őszinte, örömteli, együttműködő és élményekkel, haszonnal teli megbékélés.

Mi, közép-európaiak ugyan miért hallgatnánk tovább a nehézségeinkről, egymás iránti, eddig ki sem mondott sérelmeinkről és elvárásainkról, ha a még fennálló, de már mindenki részéről idejétmúltnak tartott akadályok elhárításával megnyílnak előttünk a legmagasabb szintű együttműködés, együtt boldogulás útjai és módjai? Lassan már egyetlen, önként vállalt szövetségi államkeretben éltünkben ki tudná feltartóztatni ezen államoknak végérvényes kiegyezését egymással és a múlttal való megbékélésük feltételeinek teljesítését? Ez ugyanis már közzakarat itt. Feltűnő azonban, mennyire hiányzik a tárgykör felvetése és rendezésének elősegítése minden olyan közfórumról, ahol a különböző politikaalkotó és érdekérvényesítő tényezők összegző kezdeményezésére lenne szükség a megbékélési folyamat elindításához és örömteli beteljesítéséhez.

Egyértelmű, hogy az Osztrák–Magyar Monarchia helyénvaló dolgait, sajátos és időtállóan bizonyult jellegzetességeit ideje lenne megcélózni, visszaállítani.³ Azaz beszélnünk kell arról is, hogy volt már béke e tájon, s annak felbomlását nem csupán azon tényezők idézték elő, amikről korábban tudnunk lehetett. Hanem már részleteiben is ismertek azok a nagyhatalmi mesterkedések, amelyekkel a nyugat-európai (angolszász, francia, sőt német) államok beavatkoztak a közép-európai állami életbe,⁴ és sajnos úgy gondolták, hogy az ő centrum-orozági érdekeik miatt ideje szétrobbantani e tájék békéjét. S ha most valami valódi újjászületést akarunk kezdeni, akkor fel kell tárunk e mesterkedéseket és beavatkozást. Nehogy még mindig elvesztett egységünk akkor felborult szekerére kényszerüljünk, s azok az akadályok álljanak ellen mostani békénk megteremtésének, amelyeket e tájtól távoli, idegen államérdekek és azok kiszolgálói hívtak életre.

3.2. Történelmi integrációs előzmények és következmények

A térség korábbi integrációja esetében a Hun Birodalom és az Avar Birodalom kizárólag hatalmi jelleget öltött, a kulturális élet területén nem igen érezte a hatását a térségben. Ezért erre az időre tenni mintegy „Európa korai integrációját a Volgától a Rajnáig” Attila idején, enyhén szólva anakronizmus. Éppen ellenkezőleg, ott volt a legjobb életlehetőség, ahová nem terjedt ki a birodalomépítő katonai szervezeti eljárások hatása, mert oda más hatalom sem érhetett el. Ilyen terület volt éppen a Kárpát-medence északkeleti nagy része is.

A Magyar Királyságban már I. Kálmán idején megjelent⁵ a Szent Korona Tana, melynek a lényege, hogy a Magyar Királyságban a legfőbb hűbérúr nem a király, hanem olyan szakrális tárgy: személy, akinek alattvalója mindenki, még a király is. Ez a felfogás mellérendelő szemléletet tükröz, és kiválóan alkalmas a különböző kulturaközösségi előnyök érvényesítésére.⁶

Itt tehát viszonylag későn, a Werbőczy-féle törvények⁷ idején jelenik meg a jogrendben az ember birtoklása, majd pedig a Habsburg-házi uralkodók idején sikerült a magyarságot megfosztani faluközösségeitől és beelkényesíteni a hűbéri rendbe.⁸

De a magyar társadalom ettől kezdve rendszeresen robbant, lett rebellis, és alig 70 évvel a hűbéri rend végeztése után, 1848-ban azonnal el is törli ezt a rendszert, amint majd 1956-ban is az orosz gyarmati rendet. Ezzel visszautalva Hérodotosznak a szkítákra vonatkoztatott leírására: rabszolgaságban nem tartható, inkább az életét adja fel.

Ami persze a kulturális sokszínűség igényét is mutatja, ahol nincsenek olyan éles határok, mint a hatalom esetében. Gondoljunk csak az ételek izesítésének lassanként megváltozó szokására, vagy a népviselet tájként harmonizáló jelképi díszre, amelyek ugyancsak átmennek a határokon, még a nyelvi-etnikai határokon is, mert a műveltség alapvetőbb rétegeit képviselik. Ugyanez vonatkozik a zenei anyanyelvre és a táncrea.

A korábbi integráció felbomlása akkor indult meg, amikor a térségi török uralom elleni, a költő Zrínyi Miklós-féle sikeres felszabadító harcot a nyugati hatalmak nem engedték végigvinni Magyarországon, így a felszabadítást az ő egyesült haderejük végezhette el. A Szávától és Dunától délre eső területek azonban majd csak még további kétszáz év alatt szabadulnak fel, ami máig ható konfliktusokat okoz.

A török hatalom megszűnte után az osztrák császár magyar király a *divide et impera* elv hatalmi logikája szerint eljárva nem egyesítette a három részre szakadt Magyar Királyságot, hanem meghagyva Erdély különállását, oda a saját emberét tette kormányzóknak, a déli megyéket határőr szerepben önállósította, valamint a török népiirtástól elnéptelenedett magyar területekre külhoni, főleg német és szláv nyelvű népeket telepített.

Ez rögtön felkeltette a magyar uralkodó osztály ellenállását, illetve megosztotta azt szintén máig érzékelhető kuruc, labanc színezettel. Az osztrák császár (önmaga, mint magyar király ellen) szított és támogatott nemzeti ébresztések, nemzeti egyesülési és elszakadási törekvések ez ellen a magyar nemesi réteg ellen lettek szervezve. S párhuzamosan a magyar függetlenség és hatalmi szabadság kivívásának mozgalmával, forradalmaival és szabadságharcával együtt a két ügy egyszerre nem tudott érvényesülni.

A nyugati hatalmaknak tálcán kínálkozott a lehetőség a térség ügyeibe való beleszólásra, sőt a térségbe való hatalmi behatolásra, ami szintén máig érezteti hatását. A délszláv radikális csoportok támogatásával kirobbantott – területszerző – első világháború végén kényelmes módon vehették át a *divide et impera* elv karmesteri pálcáját, és szerződéses alapon felosztották a háborús hiteleket visszafizetni képes gazdasági egységekre Közép-Európát. Ezzel teljesen megnyomorítva az itt még némiképp virágzó kulturaközösségi életet, lehetőségeket, előnyöket.

A soknyelvű térség nemhogy egymás nyelvét nem tanulhatta meg, mint addig, de az éles határokkal a természetes gazdasági kapcsolatok is megszűntek.

Az első világháború utáni nyugati hatalmi érdekeltsgű rendezés – és a további törekvés a világ új berendezése – okozta azt, hogy egy második világháborút is el kellett viselnie ennek a térségnek, most még nagyobb anyagi és szellemi, azaz kulturális veszteségekkel.

Ezután már olyan társadalmi és politikai rendszerbeli különbségek is adódtak a térségen belül, amelyek igen nehézé tették, de sosem szüntették meg a kulturális kapcsolatokat.

Az újintegrálódási feladatot emiatt nem intézhetjük el azokkal a ma divatos és kívánatos elméletekkel és ezek hangoztatásával mindenütt, amik akár az euroatlanti katonai integrációhoz, akár az európai gazdasági és kisebb mértékben politikai szövetséghez vezetnek. Ami gondot okoz itt, a globális folyamatok, amelyek maguk alá látszanak gyűmi nemcsak térségünket, de akár Európa egészét is. Ez azonban egyáltalán nem az ördögtől van, hanem éppen a közös érdek érvényesítésének hiánya miatt lehetséges. Azaz eszerint még erőteljesebben kellene integrálódunk nemcsak egymáshoz, hanem egész Európához is. Ám Európa nyugati fele ezt egyáltalán nem segíti elő – ami történelmi súlyú tévedése. Így viszont térségünk integrációjával ellentétes globális világfolyamatok érvényesülhetnek rajtunk, csak annyi előnyt nyújtva közben, hogy könnyebben lehet már felismerni a térségi érdeket, ami egyszerűen csak a globális világ ellentéte, mert bizony, amikor ott nappal van, itt éppen éjszaka, ami nekik fényes, nekünk sötét.

Ugyanakkor nemcsak ilyenfajta ellentétekkel van tele a padlás e tájon, hanem ellentmondás maradványokkal is az elmúlt két évszázadból. Ezeknek valóságosan megtörtént és ideológiaként gyártott esetein, gyökerein szerencsére már annyira túl vagyunk, hogy hamar felismerjük az ellentmondást, ha állítani, képviselni kezdik újra valahol, mint például a térség déli részein nem oly régen megtörtént. Ezért van remény kisebb bajok elfelejtésére, nagyobb sérelmek megfelelő kezelésére, megszüntetésére. Amivel elhárulhatnak az akadályok az elől, hogy térségünk újra az emberiség egyik legintegráltabb világrésze lehessen, amint őstörténete kezdetén és azáltal meghatározottan oly sokáig lenni tudott, táplálva az elmúlt ezer év szellemi és anyagi történéseit, igaz – különböző hatásokra – utóbb egyre inkább veszítve vezető szerepéből. De az elmúlt két évszázadban az első, és sok vonatkozásban egészen a második világháborúig érvényesíteni tudtuk itt Közép-Európában a korábbi integráció, a mély kulturális egység jótékony hatását. Erre emlékezve kell bízunk a mai megoldásban is, amit a kultúra egyetemességének kulturaközi újraébresztése nyújthat, ha jogi – alkotmányos – keretet kap a megvalósulás.

3.2. Alkotmányos egymásrautaltságunk

A Kárpát-medencei nagyrégiót jelképező magyarság számára az írott és iratlan, általánosan elismert közjogi és alkotmányos elvek és értékek a nemzeti kulturális identitás fontos részét képezik. Ehhez legalább 1100 éve következetesen ragaszkodunk. Ennek legfontosabb jelképe az állami címerben szereplő Szent Korona. Az ezt el nem ismerő hatalmat, önkényuralmat az ország sosem tekintette legitimnek, a társadalom, illetve képviselői előbb-utóbb mindig helyreállította az alkotmányos értékeket elismerő jogfolytonosságot. Hiszen a magyar történelmi alkotmányba ütköző, az ország, a nemzet sorsát lényegében érintő döntéseket és azok következményeit a magyar nép soha nem fogadhatja el magára nézve kötelezőnek. S teszi ezt éppen a tiszta szerződések megkötésének lehetősége, a szerződéses fegyelem érdekében, s annak tudatában, hogy a magyar alkotmány a nemzet igen régen fennálló államára vonatkozó akaratát fejezi ki. Mely alkotmány a Szent Korona intézményétől semmilyen módon el nem választható. Ez a Szent Korona és az általa megjelenített nemzet a töle elidegeníthetetlen magyar föld, mint természeti erőforrás végső tulajdonosa.

A példaadó magyar alkotmányossághoz a Szent Korona szuverenitása, szerepköre, intézményei hozzátartoznak. Az alkotmányt elismerő alaptörvények, sarkalatos törvények, törvények, állami rendeletek stb. alakítják ki azt a konkrét intézményrendszert, amely az adott korban, adott körülmények között lehetővé teszi az alkotmányos közhatalom, államot, az alkotmányos igazságok, értékek, elvek általános tisztelgetését, hivatkozását. A mindenkori magyar kormány az alkotmányos rendet, evidenciákat semmilyen okkal, vagy hivatkozással nem sértheti meg, mivel ez a Szent Korona és az alkotmányos alapértékek sérelmét jelenti.

Az ember eredendően, lényegénél fogva szabadságra született, amit teljességében egy nemzet közösségében, vagy a nemzetek szövetséges közösségében élhet meg, s ez politikai közösség és szövetség is egyben. Az állam feladata a nemzet közösségében az emberi szabadságot kiteljesítő életvitelhez szükséges feltételek garantálása. Az államon ez számon kérhető. Az államnak biztosítania kell a természeti erőforrásokhoz való monopolprofittól mentes, szóra nélküli hozzáférhetőséget, a pénzügyi és bármely más közintézmény vonatkozásában is, mind ma, mind az ezután következő nemzedékek számára. Az emberi szabadság érvényesítésének eszköze a jog, a gazdaság, az államigazgatás, ami semmilyen módon nem fordulhat az ember ellen.

Az emberi gondolkodás, alkotás minden elérhető és megvalósítható vívmányát, elemző képességét fel kell használni az alkotmányos értékek védelmére és hasznára. A népakaratból politikai hatalomhoz, cselekvési lehetőséghez jutott képviselőknek kötelessége az alkotmányos rend betartása és betartatása, amelynek megszegése esetén felelősségre vonható. A szabályozási eszközökkel elkövetett genocídium, szisztematikus népiirtás üldözendő. A hatalmi ágak feltétlenül megosztandók, nem monopolizálhatók, nem kapcsolhatók össze.

Mindezekből következően elkerülhetetlen lett a Magyar Történelmi Alkotmány visszaállítását az európai uniós csatlakozás után, amint elkerülhetetlenül szükséges annak közép-európai alkalmazása, kiterjesztése is. Alkotmányosságunk jogfolytonosságát az új mai alaptörvény megszületésével fokozatosan helyre kell és helyre tudjuk állítani. Ha ezzel példát állítunk a közvetlen környezetünk és az egész Európai Unió nemzeti és országai elé, az az egész térség alkotmányosságának érdeme. És ha e kezdeményezéssel hozzájárulunk az európai demokratikus szabadsági hagyományok megőrzéséhez, az a magyaron kívül Európa többi és a világ népeinek is előnyére fog válni.

Ez az alkotmányozási folyamat ugyan sok jogi munkával jár, de megéri minden nemzetnek, hogy kinyilvánítsa akaratát a kulturális egységesség alkotmányos alátámasztására, és együtt a többiekkel megvalósítsa azt. Most már a hozzáértő okos nemzetek folytathatják le a vizsgálatot a Magyar Királyságra mint egészre vonatkozó Történelmi Alkotmány érvényességének területeit illetően a ma külön köztársaságokban élők számára. Így természetesen a Magyar Köztársaságban élők számára is. A többi és a Magyar Köztársaság Elnökének elismerése, esetleg beiktatása az Alkotmányunk szerinti részkormányzói szerepkörbe, igen könnyen elképzelhető.

Az emberi egyéni és társas élet legfontosabb, személyeket és közösségeket, valamint az egész nemzetet érintő alapelveinek, követelményeinek teljesítéséhez végig kell venni az európai szövetségbe lépéssel elfogadott összes törvényi szabályozást és egybevetni a történelmi alkotmányunk és közép-európai regionális érdekeink követelte elvi állapotokkal és szabályozással. Mérlegelve az alkotmányosság felállításának olyan elvi többletet, ami eddig nem érvényesült az Európai Unióban. A fölösleges vagy káros elvek eltüntetését pedig egyesült erővel kell képviselnünk Európa többi része felé.

Kezdeményoznünk kell a többi ország alkotmányának és a miénknek az összevetését, harmonizációját és egyesítését is. Ezzel kiiktatható lenne a különbségekből és félreértelmzésekből fakadó ármánykodás bárki kárára. Az előnyei pedig nyilvánvalók. Eleve megelőzhetőek a konfliktusok, ha az alkotmányos elvek szintjén a feltárult problémákat orvosoljuk. Mivel az Európai Unió minden állampolgára és gondolata egyenlő jogokkal bír, jogelveink hozzájárulhatnak a jobb együttéléshez, együttműködéshez, kötelességünk azokat a közös Európa rendelkezésre bocsátani.

Az állam fogalmán nem hagyhatjuk, hogy csupán valakik hatalmát értsék, hanem valódi néphatalmat kell kialakítanunk az alkotmányozási folyamatban, azaz vigyázva arra, hogy akik az államot működtetik ellenőrizhetők maradjanak, és ne alárendelő elvek uralkodjanak el fölöttünk. Különben a törvény alóli kibújást, éppen alkotmányosságunk mentén nem közösség ellenességnek, hanem annak érdekei védelmének foghatnánk fel.

Történelmi alkotmányunkat azért is kell nagyrégióinkban érvényesíteni, mert Európa szűkében van az időtál-

lő megfelelő elveknek, nem hivatkozik például a kereszténység tanítására. A mi alkotmányos elveink régisége azt jelenti viszont, hogy eddig is hatással voltak egész Európára, ha ez a hatás el is fejtődött.

De ha még nálunk sem érvényesül saját hatályos történelmi alkotmányunk, ugyan miért kellene nekünk az európai alkotmánnyal foglalkoznunk. Azért, mert azt láttuk a közelmúltban, hogy az emberi szabadság eszmiségenek európai szülőföldjén erős önkényuralmat megalapozó szerződést készítettek elő, s mivel még nem mondtak le róla, az előkészületek tovább folytatódnak a francia és a holland leszavazás ellenére. Ezzel sajnos ők, akik ezt teszik, az utóbbi évszázadok szabadságra épülő alapvető demokratikus és piaci vívmányainak felszámolását célozzák meg. Még a szövetségre lépő államok alkotmányos alapelveit sem tisztelik. Ha a nemzeti államok gazdasági együttműködésén alapuló, a keresztény erkölcsiségben gyökerező Európai Közös Piac utód Európai Közösségekből és Európai Unióból új szuperállamot alkotnak, az nyílt önkényuralmával a személyiség szabadságát szolgáló alkotmányos állam helyett az emberi jogokat csupán az állam önkorlátozásaként fogja értelmezni.

4. Következtetés

A Kárpát-medence és környezete olyan területi egység volt a múltban, különösen a középkorban, de a régészeti műveltségek idején is már, amit csak a mai szűkre szabott nyugati vagy keleti imperialista szemlélet darabol fel a trianoni határokkal és nevezi szlováknak a tátrai vaskohót vagy románnak az erdélyi aranybányákat. Mi viszont szívesen mondunk Vincsát, amikor az itteni második földművelő műveltségi fokozatról van szó, amit a mai nevén Vinča szerbiai faluban tártak fel első teljességében, ahonnét e műveltség elnevezése jön.⁹ A földrajzi, éghajlati meghatározottság fontosabb, mint a politikai, időtállóbb is, ezért nem lehetünk rá vakok rá. Valamint a földrajzi egység tudata segít oldani a mesterségesen keltett politikai feszültséget. Történelmi Alkotmányunk az egész Kárpát-medencére szól, arra alkalmas is, egyedül mi, magyarok nem sajátíthatjuk ki. Ezért párbeszédet kell kezdeni róla a környező országokkal, hogy minden, korábban a történelmi szerepre alkalmas jellegét ma is érvényesíthessük és a népeink közötti megbékélés közös jövőjét építhessük ezután.

Az Kárpát-medencei vagy Nagy-Pannon-térség intézményes kultúraközi kutatási eredményei közkinccsé tétele konferenciák, fesztiválok és más események szervezésétől a kiadványok, könyvek kiadásán és terjesztésén át az iskolarendszerű és továbbképzésekig az óvodától a doktori iskoláig történhet. A műveltségi és tudományos területek egységes szemlélete és egyesítése szellemében, a különböző kulturális hagyományok, népi, nemzeti, nemzetiségi különbségek, műveltségek megismertetésével, összehasonlításával, sőt érvényesítésével. Ez a kutatás a jelen és múlt feltárását végzi a legkülönbözőbb régiókban és tudományterületeken, és mindig a mában is érvényesség, hasznosíthatás igényével és törekvésével, alakjában. Oldva a korábbi téves beállításokból származó feszültségeket, a jövőbeli folyamatokat sokkal teljesebben előrejelezve, az eredmények kölcsönös felhasználása biztosításával.

Az együttműködés további területei és eredményei is adódnak, mint a közös kiadványok létrehozása és terjesztése, különböző közös célokra történő pályázás az EU-nál, az érintett országokban vagy harmadik országban, nemzetközi szervezeteknél. Információszolgáltatás, gyűjtemények létrehozása, nyári egyetemek, vándorkiállítások, multimédiás feldolgozás és terjesztése. Az egész nagyrégiót átfogó napilap, hetilap, tematikus folyóiratok online változatban, az információ áramlás megszervezése a különböző működési területek között, tájékoztatás további oktatási és kulturális intézmények, könyvtárak, múzeumok felé, könyvkiadás a kutatási eredményekből, értékes művek újradolgozása, pályázók segítése. Segítve a két- és többnyelvűség terjedését, a helyi látványok jobb bemutatása történhet az odalátogató turisták számára, az országos jelentőségű és a nemzetközi jelentőségű események jobban ismertté tehetőek mindenütt.

Az iskolai oktatással jól megalapozható a konfliktusmentes jövő a térségben, midőn a két tannyelvű oktatás szomszéd nyelveken szervezzük meg az óvodás kortól a tudományos fokozat eléréséig, az anyanyelv előnyeinek a kölcsönös felhasználásával, és a tudományokat egységben látó tantervű oktatást adunk, ezzel a nemzeti tudományos színvonalat is emelve, s magas szintű vezetőképzést nyújtunk a jövőndő nemzeti irányító szakemberek kiképzésének segítségével. Elindulhat mindennek érvényesítése a felnőtt- és továbbképzésben is, sokkal jobban kicsérélve a különböző kulturális hagyományokkal, eredményekkel bíró országok egymás számára felhasználható szakmai tapasztalatait. A kulturális értékek emelésével ingatlanfejlesztés valósulhat meg, a kulturális örökség ápolásával, elsajátításával turisztikai hasznosság, az iskolázottság emelésével a tudásalapú társadalom elősegítése. A nemzetközi kapcsolatainkat pedig elmélyíti a térség népeinek ez a közeledése, valamint az egyéni életutak is gazdagodhatnak, a helyi és övezeti szellemi tőke jobban gyarapodhat.

Manapság térségünkben a megbékélés hiányát sokan egyenesen a bőrükön érzik, mások pedig talán a lelkiismeretükkel nem tudnak elszámolni. Vagyis az érzelmi és lelki tényezők fájdalmi és zavarodottsága mögött mindannyiunk veszteségei húzódnak meg, és ennek a hiánynak az alapján is kényszerülünk megbékélésünk megvalósítására, megélésére. Sokkal többre vagyunk hivatottak együtt, egységben, és ez az együttműködésben kiteljesülő Közép-Európa szerencsére már a mai világban nem pusztán álom, hanem a mindennapjainkba beépülő valóság lehet.

A 20. századi leckéből a 21. század számára való tanulságokat a nyugati hatalmak számára nekünk kell megtanítani. Közép-Európa keleti felét gazdaságilag még mindig kitagadják, Kelet-Európát pedig katonailag is. Az európai szövetségben ezt orvosolnunk kell. Hiszen már Euráziára kellene európai vigyázó szemüket vetniük: Szibériára, Kínára, Indiára, Pakisztánra, Közép-Ázsiára, Közép-Keletre és így tovább. Ha a multik már erősen mennek Kínába, az nem ugyanaz, mint amikor a nemzetközi szervezetek mennek, amikor a fejlett világ, a kölcsönös érdeklődés–érdeklenség–érdekeltség költözik oda, illetve teremtődik meg, s nem érzik kirekesztettnek magukat ezek a nemzetek. Amikor nem az Egyesült Államok katonái, hanem az Egyesült Európa áldásai mennek oda. Máskülönb az a veszély keletkezik, hogy a gazdaságilag megerősödött kinasztitottak más módon fogják érvényesíteni rang és elismerés utáni vágyukat. A szokásos hagyományos módon: háborúval. Amibe Közép-Európa teljesen belerokkanna.

Ezek borzalmas kilátások számunkra, ezért mielőbb a nyugat valódi részévé kell válnunk, hogy képviselhesük és érvényesíthessük a további és nagyarányú keleti gazdasági terjeszkedés gondolatát és gyakorlatát. Meg kell teremteni az emberi célok megvalósulásának elősegítését mindenütt, minden földrészen – mielőbb Afrikában is. A jólét kiterjesztéséről van szó tehát, ami cselekvési program, a tetterő felkeltője és a lelkesedés tárgya lehet a lelkileg kiüresedett nyugati világban. Világmodellekkel és számítógépekkel már ki lehet számolni, hogy milyen módon fejleszthető tervszerűen – nem tervutasítással – a világ lemaradt fele. Ha másképp nem lehet, az államoknak és államszövetségeknek tárgyalniuk kell erről a hozzájuk hasonlóan nagy vállalatokkal és szövetségeikkel. Meghatározni a közös érdeket és a közös stratégiát. Ebben tehát Nagy-Közép-Európára a régmúlthoz hasonló hősi szerep vár. Ennek tudatában talán egyértelműbb és egységesebb tud lenni a közeljövőben aktuális feladata, az egymáshoz és a nyugathoz való közjogilag teljes és egységes kapcsolat teljesítésében, s nem merül el az etnopszociológiai jellegű nehézségek tengerében.

Jegyzetek

1. Egy kezdő lépésnek tekinthetjük a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület 2012. szeptember 21-ei budapesti *Az Altöttingi Országgyűlés történelmi vizsgálata* című zártkörű tudományos konferenciáját.
2. Vesd össze Koller (2012).
3. Lásd Dr. Lajos Darai: Revival of institutional regionality. Előadás a *Europe of Regions: East and Central Europe's Accession to the European Union* c. Budapest Forum konferencián. Budapest, 2002. szept. 8. és Európai történelem egy interkulturális európai régióban. Előadás *Az integrált Európa narratívái és diskurzusai* c. tud. konferencia. *Az európai kultúra olvasatai* c. szekció. *A Budapest Fórum Egyesület és a Kodolányi János Főiskola „Régiók Európája: Európa régiói”* c. konferencia-sorozat 12. konferenciáján. Budapest, 2007. okt. 20.
4. Vesd össze Makkay (1997).
5. Dümmerth (1977), pp.: 311–315.
6. Másutt ismeretlen: a Magyar Királyságon kívül a tripartitum uralkodott, ahol földet és embert ember birtokolt.
7. Zétényi (1997), pp.: 83–89., Werbőczy (1514) művét idézi.
8. Ez a 'dicsőség' Mária Terézia és fia, II. József 'érdeme'. Lásd: Lánycy (1878), pp.: 224–332.
9. Szokás Vinča–tordosi kultúrának nevezni. Tordos a mai Romániában, az erdélyi Hunyad megyében található.

Felhasznált irodalom

- Bordes, Francois (1968): *The Old Stone Age*. World University Library, London.
- Cser Ferenc–Darai Lajos (2008): *Európa mi vagyunk*. II. kötet. Frig Kiadó, h. n.
- Cser Ferenc–Darai Lajos (2005): *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében* Frig Kiadó, h. n.
- Dümmerth Dezső (1977): *Az Árpádok nyomában, Panoráma*, Budapest.
- Gábori Miklós (1974): *Ala Tau – Ararát. Régészeti utazások*. Gondolat, Budapest.
- Gimbutas, Marija (1991): *The Civilization of the Goddess*, Harper, San Francisco.
- Koller Boglárka (2012): *Klubtagságok az EU-ban*. Politikatud. Szemle. 2012/1. 32–57. old.
- LaRouche to CEC National Conference (2006): *World War III, or Mastering the Solar System?* Official Publication of the Citizens Electoral Council of Australia. 2006/9–10.
- Lánycy Gyula (1878): *A faluközösségek eredete. Ősi család és tulajdon*. In: *A magyar néprajz klasszikusai; Az ősi társadalom magyar kutatói*. Gondolat, Budapest, 1977.
- Makkay János (1997): *Sir Arthur Evans és Trianon*. Századok 1997/6. szám 1339–1354. old.
- Nagy (2006), Ákos: *A kor halad, a vér marad*. Magyar Östörténeti Kutató és Kiadó, Gödöllő.
- Renfrew, Colin (2005): *A civilizáció előtt*. Osiris, Budapest.
- Werbőczy István (1514): *Tripartitum Opus Juris Consuetudinarii Incltyi Regni Hungariae*. (Nemes Magyarország Szokásjogának Hármaskönyve).
- Zétényi Zsolt (1997): *A Szent Korona Eszme mai értelme*. Püski, Budapest.